

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
Протокол № 9

Голова вченої ради,
ректор, академік В.П. Апдрусенко

«30» квітня 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу
в Українському державному університеті
імені Михайла Драгоманова**

Київ – 2024 р.

- індивідуальні завдання;
- збірники ситуаційних завдань (кейсів);
- приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;
- презентації;
- ілюстративні матеріали;
- інструктивні матеріали;
- каталоги ресурсів тощо;
- курси на освітній платформі (Moodle) тощо.

1.5. Викладач може надавати здобувачам вищої освіти посилання на доступну для них наукову, навчальну та методичну літературу, а також на електронні ресурси та інші джерела інформації, зокрема іноземні та міжнародні, які мають дозвіл власника авторських прав на вільне використання в освітньому процесі.

Як джерела інформації здобувачам вищої освіти можуть бути рекомендовані доступні для них:

- друковані наукові, навчально-методичні, науково-популярні та інші видання;
- електронні видання;
- відкриті державні реєстри;
- оприлюднені документи та офіційні сайти органів статистики, інших установ та організацій;
- відкриті бази даних;
- аудіо- та відеозаписи;
- інші матеріали та джерела інформації.

1.6. Навчально-методичне забезпечення до освітніх компонентів зберігається на кафедрі в паперовому та/або електронному вигляді.

1.7. Здобувачам вищої освіти має бути забезпечений вільний та зручний постійний доступ до навчально-методичного забезпечення освітнього компонента (з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом).

1.8. Рекомендована для вивчення освітнього компонента література та інші джерела інформації мають бути доступні здобувачам освіти на безоплатній основі, зокрема:

- у бібліотеці закладу вищої освіти;
- на електронних ресурсах Університету (факультету/інституту, кафедри);
- у визначених в навчальній програмі та силабусі відкритих державних реєстрах, інформаційних системах, базах даних тощо;
- на зазначених у навчальній програмі та силабусі зовнішніх електронних ресурсах, що надають вільний доступ до інформації.

II. Розроблення та затвердження навчальної програми освітнього компонента

2.1. Навчальна програма освітнього компонента – це нормативний документ Університету, який визначає мету, місце і значення, зміст освітнього компонента в реалізації освітньої програми підготовки фахівців, що мають бути сформовані через опанування освітнього компонента, а також форми підсумкового контролю.

I. Загальна частина

1.1. Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Положення) визначає вимоги до основних документів навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів, передбачених освітнім законодавством, в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України з навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів у закладах вищої освіти та інших нормативно-правових документів.

1.3. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента є органічною складовою навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і освітніх програм загалом, яке в Університеті регулюється низкою положень, зокрема: Положенням про освітні програми та навчальні плани в УДУ імені Михайла Драгоманова; Положенням про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова; Положенням про формування вибіркової частини робочих навчальних планів УДУ імені Михайла Драгоманова; Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів в УДУ імені Михайла Драгоманова; Положенням про організацію та проведення практик студентів УДУ імені Михайла Драгоманова. Згідно з чинним законодавством навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Університеті передбачає наявність таких основних документів:

- освітня програма та навчальний план;
- навчальна програма освітнього компонента;
- силабус освітнього компонента;

1.3.1. Для обов'язкових освітніх компонентів (зокрема вибірових освітніх компонентів, які внесені до навчального плану) – **навчальна програма** (затверджується рішенням НМР та ВР Університету).

1.3.2. Для обов'язкових та вибірових освітніх компонентів – **силабус** (для обов'язкових ОК укладається на основі навчальної програми) – обов'язково містить **цілі, зміст, програмні результати навчання та порядок і критерії оцінювання**. Інші структурні елементи, а також форма і обсяг силабуса можуть визначатися відповідно до специфіки освітньої програми загалом та освітнього компонента зокрема в межах академічної свободи викладача за погодженням з гарантом освітньої програми та науково-методичної ради факультету/інституту, де реалізовується освітня програма.

1.4. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення освітнього компонента визначаються викладачем та кафедрою, що забезпечує викладання освітніх компонентів, виходячи із необхідності максимально повного надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення освітніх компонентів. Зокрема, це можуть бути підручники та навчальні посібники, а також авторські матеріали, розроблені викладачем:

- плани (конспекти) лекцій;
- методичні вказівки та рекомендації;

2.2. Навчальна програма освітнього компонента має такі складові:

I – Пояснювальну записку, яка містить: загальну інформацію про освітній компонент: його назву, рівень освіти, шифр і назву галузі знань, код і назву спеціальності; мету освітнього компонента; II – Зміст освітнього компонента за модулями і темами; III – Інформаційні ресурси.

Рекомендовані вимоги щодо оформлення структури навчальної програми освітнього компонента наведено у *Додатку 1*.

2.3. Затвердження навчальної програми освітнього компонента.

2.3.1. Навчальну програму освітнього компонента розробляють як окремий документ і зберігають в електронній та/або паперовій формі на кафедрі, викладачі якої проводять заняття і здійснюють контроль результатів навчання з освітнього компонента.

2.3.2. Етапи затвердження проєктів навчальних програм *обов'язкових освітніх компонентів*:

1) Проєкт навчальної програми освітнього компонента розробляє викладач відповідної професійної кваліфікації з обраної предметної галузі та подає на розгляд кафедри.

2) Проєкт навчальної програми освітнього компонента обговорюють і ухвалюють на засіданні кафедри, яка забезпечує викладання освітнього компонента;

3) Схвалений кафедрою проєкт навчальної програми освітнього компонента передають на рецензування не менше, ніж двом провідним фахівцям предметної галузі

Навчальна програма обов'язкового освітнього компонента рецензується завідувачем профільної кафедри, погоджується з гарантом освітньої програми, а також за потреби рецензується стейкхолдерами (наприклад, фахівцями-практиками, роботодавцями, представниками академічної спільноти за спеціальністю/спеціалізацією освітньої програми).

4) Проєкт навчальної програми освітнього компонента з двома рецензіями подають на розгляд науково-методичної ради факультету/інституту та ухвалюють на вченій раді факультету/інституту;

5) Схвалений на факультеті/в інституті проєкт програми освітнього компонента разом з копіями 2-х рецензій та витягами з протоколів засідань науково-методичної ради факультету/інституту та вченої ради факультету/інституту передаються розробником до Навчально-методичного центру університету (далі – НМЦ) на узгодження щодо відповідності до нормативних вимог;

6) Узгоджений в НМЦ проєкт навчальної програми освітнього компонента передається відповідальним співробітником НМЦ на розгляд Науково-методичної ради Університету. У разі рекомендації проєкту навчальної програми освітнього компонента Науково-методичною радою, його подають на затвердження Вченої ради університету. Після оформлення в установленому порядку (за відповідною формою) примірник навчальної програми повертають розробнику.

III. Розроблення та затвердження силабусу освітнього компонента

3.1. Силабус (лат. *syllabus* – перелік, список) освітнього компонента – це персоніфікована програма викладача для навчання здобувачів з кожного освітнього компонента. Розробляють силабус на основі навчальної програми відповідно до програми підготовки фахівця того чи іншого рівня та відповідного навчального і робочого навчального планів, з урахуванням логічної моделі викладання освітнього компонента.

3.2. Силабус, як узагальнення змісту навчальної програми освітнього компонента, має бути коротким і зрозумілим для здобувача освіти, тому його зміст повинен максимально розкривати інформацію про освітній компонент, водночас, відображати необхідні організаційні складові щодо його вивчення у логічному взаємозв'язку.

3.3. Силабус освітнього компонента має такі складові:

Опис освітнього компонента, у якому зазначають:

- назву Університету (емблему), назву факультету/інституту (емблему за наявності), назву освітнього компонента, назву освітньої програми, спеціальність, освітній рівень, рік навчання, семестр, форму навчання (денна та заочна), короткі відомості про кафедру і викладача/викладачів (лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar, E-mail (адреса корпоративної пошти викладача)), лінк на курс в Moodle (за наявності);

I. Основна мета/цілі навчання (коротко у кількох реченнях обґрунтувати основну мету вивчення освітнього компонента);

II. Місце освітнього компонента в освітній програмі (освітній компонент обов'язковий чи вибірковий, цикл загальної чи професійної підготовки);

III. Короткий зміст освітнього компонента (зазначають тільки теми (для обов'язкових освітніх компонентів - відповідно до навчальної програми));

IV. Результати навчання (для обов'язкових освітніх компонентів зазначають згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей та результатів навчання в освітній програмі);

V. Порядок і критерії оцінювання (вказують форму підсумкового контролю (іспит чи залік), а також основні критерії поточного та підсумкового контролю);

VI. Політика курсу (коротко описують основні вимоги чи важливі зауваги для організації вивчення освітнього компонента (що не суперечать законодавству України та нормативним документам Університету), наприклад: правила поведінки на заняттях, дедлайни та умови для перескладання завдань, застереження щодо дотримання норм академічної доброчесності тощо);

VII. Основні інформаційні ресурси (зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення освітнього компонента).

Рекомендації до оформлення структури силабусу освітнього компонента наведені у Додатку 2. Зразок оформлення силабусу освітнього компонента наведено у Додатках 3, 4.

3.4. Під час розробки силабусів освітніх компонентів рекомендовано дотримуватися загального обсягу документа – 2-5 сторінок, з урахуванням обсягу освітнього компонента.

3.5. Силабус розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри, за якими закріплено викладання освітнього компонента, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти. Документ є складовою частиною навчально-методичного забезпечення освітнього компонента.

3.6. У силабусі обов'язкових освітніх компонентів викладач може давати лінк на курс у системі Moodle. Структура такого курсу може визначатися навчально-методичною радою факультету/інституту за погодженням з гарантом освітньої програми.

3.7. Силабуси обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів розміщуються на сайті університету у відкритому доступі (зокрема на сторінках відповідних факультетів/інститутів, кафедр та/або у середовищі Moodle чи у хмарних сервісах).

IV. Організація контролю змісту та якості розробки навчально-методичного забезпечення освітнього компонента

4.1. Відповідальність за якість, актуальність змісту та відповідність чинним освітнім програмам навчально-методичного забезпечення освітнього компонента несе викладач-розробник, гарант і завідувач кафедри, за якою закріплено відповідний освітній компонент.

4.2. Відповідальність за наявність навчально-методичного забезпечення з усіх освітніх компонентів, закріплених за кафедрою, та їх збереження покладено на завідувача кафедри.

4.3. Перегляд складових навчально-методичного забезпечення освітнього компонента здійснюють за потреби, але не рідше, ніж один раз на 2 роки.

4.4. Доповнення, поновлення, вилучення, заміна складових навчально-методичного забезпечення освітнього компонента відбувається згідно з рішенням кафедри з внесенням відповідних змін як в друкованому, так і в електронному форматі.

V. Авторське право

5.1. Силабуси та навчальні програми освітніх компонентів (у запропонованому цим Положенням форматі) не є об'єктом авторського права та інтелектуальної власності.

5.2. Інші елементи навчально-методичного забезпечення освітнього компонента можуть бути об'єктами авторського права, якщо вони є творами науки, літератури та/або мистецтва (ст. 8 ЗУ «Про авторське право та суміжні права», Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності).

VI. Інші питання

6.1. Положення розглядається та затверджується Вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора.

9.2. Зміни та доповнення до цього Положення приймаються у вигляді нової редакції.

Положення завізували:

Проректор з навчально-методичної роботи

Роман ВЕРНИДУБ

Начальник Навчально-методичного центру

Алла РОМАНЧУК

Учений секретар Університету

Леся ПАНЧЕНКО

Начальник юридичного відділу

Геннадій РАШКОВСЬКИЙ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла
Драгоманова
“___” _____ 20__ р.
Протокол № _____
Проректор з навчально-
методичної роботи
професор Роман ВЕРНИДУБ

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

першого/другого (бакалаврського/магістерського) рівня вищої освіти

освітньої програми _____
(назва освітньої програми)

галузі знань _____
(код та найменування галузі)

спеціальності _____
(код та найменування спеціальності)

спеціалізації _____
(код та найменування спеціалізації)

Київ – 20__

Укладачі програми: _____
_____
_____

Рецензенти:

_____
_____

*Навчальна програма обов'язкового освітнього компонента рецензується завідувачем профільної кафедри, погоджується з гарантом освітньої програми, а також за потреби рецензується стейкхолдерами (наприклад, фахівцями-практиками, роботодавцями, представниками академічної спільноти за спеціальністю/спеціалізацією освітньої програми)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «__» _____ 20__ року, протокол №__.

Голова НМР

_____
(підпис)

_____
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

I. Пояснювальна записка

Навчальна програма освітнього компонента _____ для здобувачів першого/другого (бакалаврського/магістерського) рівня вищої освіти розроблена відповідно до освітньої програми _____ підготовки фахівців зі спеціальності/спеціалізації _____
(код та найменування спеціальності)

Мета освітнього компонента:

II. Орієнтовний план освітнього компонента*

№ з/п	Назва освітнього компонента, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	лекції	семінарські	практичні	СРС
	Разом:										

* Для вибіркових освітніх компонентів

III. Зміст освітнього компонента

* Для освітніх компонентів, які читаються протягом двох і більше семестрів модуль співвідноситься із семестром (наприклад, 1 семестр – модуль 1....6 семестр – модуль 6...)

Модуль 1 _____

Тема 1 _____

Зміст теми (основні питання)

.....

Тема 2 _____

Зміст теми (основні питання)

.....

Модуль 2 _____

Тема 1

Зміст теми (основні питання)

.....

Тема 2

Зміст теми (основні питання)

.....

Модуль 3 _____

.....

III. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.
- 2.

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет/Інститут

СИЛАБУС

(назва освітнього компонента)

(назва освітньої програми)

Рік навчання _____, семестр _____*

Форма навчання (денна, заочна, вечірня) *

Додаток 2

Емблема
факультету/інст
титу
(за наявності)

Галузь знань

Спеціальність

(шифр, назва)

Освітній рівень

(бакалавр/магістр)

**Кафедра
та викладач**

Кафедра _____

Викладач/викладачі: _____

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar

E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача)

Лінк на курс в Moodle (за наявності) *:

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Коротко у кількох реченнях обґрунтувати основну мету вивчення освітнього компонента

**II. Місце
освітнього
компонента в
освітній програмі***

Освітній компонент обов'язковий чи вибірковий

Цикл загальної чи професійної підготовки

**III. Короткий зміст
освітнього
компонента**

Зазначають тільки теми (для обов'язкових освітніх компонентів - відповідно до навчальної програми)

**IV. Результати
навчання**

Для обов'язкових освітніх компонентів зазначають згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей та результатів навчання в освітній програмі

**V. Порядок і
критерії
оцінювання**

Вказують форму підсумкового контролю (іспит чи залік), а також основні критерії поточного та підсумкового контролю.

Наприклад*:

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв освітній компонент повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв освітній компонент в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв освітній компонент в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував освітній компонент, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв освітній компонент, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв освітній компонент, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VI. Політика курсу*

Коротко описують основні вимоги чи важливі зауваги для організації вивчення освітнього компонента (що не суперечать законодавству України та нормативним документам Університету), наприклад: правила поведінки на заняттях, дедлайни та умови для перескладання завдань, застереження щодо дотримання норм академічної доброчесності тощо.

VII. Основні інформаційні ресурси

Зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення освітнього компонента

---

* Не є обов'язковим структурним елементом силабуса. Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається освітній компонент, можуть бути додані інші структурні елементи силабуса або змінено його технічне оформлення чи форму (відео, презентація).

Додаток 3

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
факультет української філології
та літературної творчості імені Андрія Малишка

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та редагування»
1-й семестр, 2022 рік вступу
денна форма навчання

Галузь знань
06 «Журналістика»
Спеціальність
061 «Журналістика»
Освітній рівень
бакалавр

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра культури української мови Викладач: Лобода Тетяна Михайлівна Інформація про викладача на сайті факультету: https://fuf.npu.edu.ua/struktura/kafedra-kultury-ukrainskoi-movy E-mail: t.m.loboda@npu.edu.ua
I. Основна мета/цілі навчання	формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей та спонукає до самореалізації фахівців; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері.
II. Місце освітнього компонента в освітній програмі	Освітній компонент нормативний Цикл загальної підготовки Шифр у навчальному плані: ЗП01
III. Короткий зміст освітнього компонента	Змістовий тематичний модуль 1 Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Тема 2. Основи культури української мови. Тема 3. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Змістовий тематичний модуль 2 Професійна комунікація Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Тема 5. Риторика і мистецтво презентації.

Тема 6. Культура усного фахового спілкування.
Тема 7. Форми колективного обговорення професійних проблем.
Тема 8. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.

Змістовий тематичний модуль 3

Наукова комунікація як складова фахової діяльності

Тема 9. Українська термінологія у професійному спілкуванні.
Тема 10. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.

IV. Результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

V. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проєкти, написання пресрелізів, есе), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи.
Підсумковий контроль	екзамен у I семестрі

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Якщо освітній компонент завершується екзаменом, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів. До початку залікової сесії екзаменаційної сесії (якщо вивчення освітнього компонента завершується екзаменом) здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право скласти залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці освітні компоненти повторно на платній основі. Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 5-ти академзаборгованостей, він відраховується з університету. Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За

письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання.

Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу в пп. 7.3 і 7.5.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

- **35 – 59 балів з можливістю повторного складання.** Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;
  - **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента.** Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.
-

VI. Політика курсу

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щосереди після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;*
- 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;*
- 3) творчі роботи – 5 балів;*
- 4) оформлення документів – 2 бали;*
- 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;*
- 6) тестові модульні контрольні роботи – 5 балів.*

VII. Основні інформаційні ресурси

Основна інформація з освітнього компонента викладена на освітній платформі Moodle:

<https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=3873>

- 1. ДСТУ 4163:2020 Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Чинний від 01. 07. 2020. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2020. 26 с.*
  - 2. Лобода Т. М. Українська мова (за професійним спрямуванням): Практикум: Навчально-методичний посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 192 с.*
  - 3. Лобода Т. М. Сучасні технології організації СРС вищого педагогічного закладу в курсі «Українська мова за професійним спрямуванням» // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 8. Філологічні науки. Випуск 7: зб. наук. праць. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 91 – 98.*
  - 4. Лобода Т. М. Українська мова за професійним спрямуванням: зошит тестового контролю: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /С. В. Шевчук, С. В. Глущик, О. В. Дияк та ін. К., Атіка, 2022. С.41-47, 53 – 61, 88 – 100 (у співавторстві).*
  - 5. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч. Київ: Алерта, 2019. 696 с.*
  - 6. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч. Київ: Алерта, 2022. 536 с.*
  - 7. Шевчук С. В. Українська мова (за професійним спрямуванням): робочий зошит-практикум. Київ: Алерта, 2022. 84 с.*
-

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ОСНОВИ РЕЛЯТИВІСТСЬКОЇ КОСМОЛОГІЇ»

Відомості про викладача

ПІБ	Петренко Юрій Миколайович доцент кафедри теоретичної фізики
Профіль викладача	https://.....
Електронна адреса	.....@npu.edu.ua

I. Основна мета навчання освітнього компонента

вивчення основних питань релятивістської космології загальної теорії відносності

II. Місце освітнього компонента в програмі підготовки фахівців

Галузь знань	01 Освіта
Освітній рівень	Магістратура
Спеціальність	014 Середня освіта (математика)
Освітня програма	Теорія та методика навчання математики
Рік впровадження	2023
Шифр освітнього компонента	ВВ2.1
Семестр навчання	1

III. Програмні результати навчання

- ✓ знання принципів та законів загальної теорії розвитку Всесвіту;
- ✓ знання та розуміння основних понять релятивістської космології;
- ✓ знання про фізичну космологію та еволюція Всесвіту;
- ✓ обізнаність з сучасними науковими даними про Всесвіт.

IV. Короткий зміст освітнього компонента

Тема 1. Зародження космологічних уявлень.

Тема 2. Антична космологія.

Тема 3. Ньютонівська космологія.

Тема 4. Космологія ХХ століття.

Тема 5. Релятивістська космологія. Основи загальної теорії відносності.

Тема 6. Однокомпонентні та двокомпонентні космологічні моделі.

Тема 7. Фізична космологія. Фізична еволюція Всесвіту.

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати навчання за ОК

Кафедра теоретичної фізики

*Факультету математики та фізики УДУ імені Михайла Драгоманова
Петренко Ю.М., кандидат педагогічних наук.*

VI. Обсяг навчального навантаження і терміни навчання за ОК

<i>Рік і семестр навчання</i>	<i>1 рік, 1 семестр</i>
<i>Кількість кредитів</i>	<i>3 кредити</i>
<i>Загальна кількість годин</i>	<i>90</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>10</i>
<i>Семінарські заняття</i>	<i>12</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>68</i>

VII. Політика освітнього компонента

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

VIII. Основні інформаційні джерела для вивчення ОК

Александров Ю.В. Основи релятивістської космології: Навч. посібник. / Ю.В. Александров

– Харків: Вид-во «Діса плюс», 88 с.

1. Климшин І.А. Елементи космології / І.А. Климшин. – Івано-Франківськ : Симфонія форте. 2015. – 52 с.

2. Климшин І.А. Основи космології / І.А. Климшин. – Івано-Франківськ : Симфонія форте. 2014. – 164 с.

IX. Система оцінювання

<i>Поточний контроль</i>	<i>оцінювання на семінарських заняттях, підсумковий тест, виконання індивідуальних завдань</i>
<i>Підсумковий контроль</i>	<i>залік</i>

X. Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали, необхідні для вивчення освітнього компонента, знаходяться в електронному навчальному курсі в системі управління навчальними курсами MOODLE:

<https://moodle.....>